

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høringssvaret sendt elektronisk til tdgj@ens.dk og ens@ens.dk / j. nr. 2025-12147

Høringssvar over forslag til Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove

Landbrug & Fødevarer har den 28. oktober 2025 modtaget Energistyrelsens høringsmateriale om forslag til syv love og takker for muligheden for at afgive et høringssvar herpå.

Ønske: Øget fokus på arrondering

Landbrug & Fødevarer støtter op om den grønne omstilling og ser dette som en vigtig del af vores virke. Vi arbejder aktivt for at bidrage til en bæredygtig udvikling, hvor hensynet til klima, miljø og natur går hånd i hånd med en konkurrencekræftig og innovativ fødevarerproduktion. Fokus på og etablering af CCS-relateret teknologi der kan bruges til fangst, rørtransport og lagring af CO₂ falder fint i tråd med tidligere VE-udviklingstrin i Danmark.

Det fremgår at klagemuligheden fremover indsnævres ved etablering af CCS-projekter. Klageretten er et vigtigt demokratisk redskab, navnlig når lodsejere udsættes for udefrakommende tiltag som typisk strider med egne virksomhedsplaner og behov generelt. At pille ved klageretten er derfor en delikat balanceagt. Den foreslåede indskrænkning af klageberettigelsen, så det nu kun er muligt for personer, der har en 'væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen', virker dog som et fornuftigt tiltag da det øger sagligheden, mener Landbrug & Fødevarer.

Det forstås, at der ønskes en højere udrulningshastighed, det bør dog ikke betyde, at lodsejere i mindre grad inddrages i etableringsprocessen. I landbruget er der desværre en række eksempler på, at en statslig aktør praktisk taget ingen forståelse har haft for lodsejers ønsker til placeringen af materiel på vitale dele af lodsejers jord. Øget lydhørhed overfor lodsejers ønsker til arrondering, vil mindske generne for den fortsatte drift og udvikling af bedriften. Der opfordres til en form for passus herom i loven.

Landbrug & Fødevarer vil gerne forbeholde sig muligheden for at vende tilbage med yderligere kommentarer, hvis vi finder behov for dette. Ønskes ovenstående uddybet er Energistyrelsen velkommen til at rette henvendelse til undertegnede.

Med venlig hilsen

Finn Christensen

Klima & Energi
M +45 2724 5639
E fch@lf.dk

Dato: 18. november 2025

Sags ID: 968841

Lolland Kommune
Teknik- og Miljømyndighed**Kontaktperson**
Planer og Kort

Bemærkninger til lovforslag ang. Tiltag til fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og -lagring

Teknik og Miljømyndigheden i Lolland Kommune har bemærkninger til punkt 1 i forslagets § 1.

1. I § 36, stk. 1, indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For CO₂-lagringsprojekter efter denne lov kan der i henhold til stk. 1 blandt andet ske ekspropriation til nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger.«

Hvad forstås der ved "anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger"?

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser står der, at "forslaget indebærer, at der vil kunne ske ekspropriation til permanente og midlertidige areal- og rettighedserhvervelser til brug for nyanlæg, udvidelse og ændringer.

Nyanlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg, tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger vil f.eks. kunne være rigge, injektionsbrønde, interne rørledninger, kompressorer, strømforsyning, tankanlæg til mellemlager eller lignende, som kan indgå i ansøgninger efter § 3, § 23 d, stk. 2, eller § 28, i lov om anvendelse af Danmarks undergrund."

Af det forstås vi, at der udelukkende er tale om ekspropriation til det areal, hvor det tekniske anlæg og installationer, som i princippet er faktisk/fysiske forbundet til det underjordiske CO₂-lager. Her af forstås vi det således, at arealer til andre anlæg som vi også anser som "nødvendige supplerende foranstaltninger" så som støjskærmende foranstaltninger, kontor- og mandskabsbygninger, parkering og regnvandssikring af arealet, ikke kan omfattes af ekspropriation via undergrundsloven, men vil skulle eksproprieres via Planloven (lokalplan). Derudover kan der komme transportkorridorer til skinner eller vejanlæg, efter helt andre love.

For at få et samlet projekt omkring CO₂-lagring i undergrunden til at fungerer, kan der være to til flere ekspropriationsprocesser, der skal kører sideløbende for det næsten samme areal. De vurderer vi ikke til at være fremmende for processen. Det giver flere muligheder for at der kan opstå fejl, og klager. Og så er der hele tidsaspektet i at skulle få flere ekspropriationssager til at kører efter samme tidsplan.

Hvis arealer til andre nødvendige supplerende foranstaltninger som støjskærmende foranstaltninger, kontor- og mandskabsbygninger,

parkering og regnvandssikring af arealet også kan omfattes af ekspropriation via undergrundsloven, bør lovteksten udvides til dette så der ikke er tvivl.

Alternativt foreslå Teknik og Miljømyndigheden i Lolland Kommune at der, medhenblik på fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og -lagring, kikkes på en mulighed for at samle ekspropriationsbehovet til et samlet projekt under én hat. Da lageringsprojekterne er en del af statens prioritering for at nedbringe den samlede CO₂-udledningen i Danmark, bør denne del ligge under en statslig enhed.

Att:

Theis Dekkers Gjedsted (tdgj@ens.dk)

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43

1577 København V

Journalnummer: 2025-12147

18. november 2025

Dok. Id: Deca00001563-

65906408-13246

Dok. ansvarlig: LAUKJ

CO₂ Storage Kalundborg høringssvar til høring om smidigere myndighedsprocesser for CCS-projekter

CO₂ Storage Kalundborg takker for muligheden for at afgive høringssvar. Vi hilser lovforslaget velkommen og støtter det til fulde.

Forslaget fremstår ambitiøst, velafbalanceret og afgørende for rettidig realisering af en sikker og effektiv udvikling af CCS-projekter i Danmark. CCS er en central teknologi for at nå de danske klimamål, og lovforslaget gør myndighedsprocesserne smidigere, således projekterne har fremskridt og når de ambitiøse tidsplaner for CO₂-lagring i Danmark.

Vi står til rådighed for videre dialog.

Med venlig hilsen

Laura Kjær
Senior Business Developer

laukj@orsted.com
Tlf. +4599557472

Energistyrelsen, CCS
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Journalnummer 2025-12147

18. november 2025

Dansk Erhvervs høringssvar til lovforslag om tiltag til fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og -lagring i høring

Dansk Erhverv takker for muligheden for at give input til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets lovforslag om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove.

Dansk Erhverv støtter i høj grad ambitionen med lovforslaget, som er at skabe en smidigere myndighedsbehandling af CCS-projekter. Det er positivt, at administrative byrder også mindskes hensigtsmæssigt for myndighederne, så hastigheden på realiseringen af grønne initiativer kan gå hurtigere, herunder etableringen af CCS-projekter. Dansk Erhverv påpeger, at man bør se på lignende initiativer inden for al såkaldt grøn infrastruktur, såsom vedvarende energianlæg, elnet og brintinfrastruktur.

CCS er en vigtig og lovende teknologi, der kan bidrage væsentligt til at nå både nationale og internationale klimamål. Dansk Erhverv fremhæver dog, at det er væsentligt, at der skabes den rette balance mellem lagring og anvendelse af CO₂. Biogen CO₂ er fx en væsentlig komponent i grønne brændstoffer som e-metanol og andre brændstoffer, der er essentielle for luftfart og skibsfart. Dansk Erhverv opfordrer derfor myndighederne til at udarbejde en strategi for udnyttelse af CO₂, der tager højde for balancen mellem lagring og anvendelse.

Med venlig hilsen

Nanna Skovgaard Mortensen
Politisk konsulent

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Side 1/1

18. november 2024

Vedr. journalnummer 2025-12147

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
CVR DK 55 83 10 17

Dansk Fjernvarmes svar på Energistyrelsens høring af lovforslag vedrørende tiltag til fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og -lagring

Vedrørende høring over forslag til Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove.

Dansk Fjernvarme takker for muligheden for at afgive høringssvar til Energistyrelsens forslag til ændring af en række love med henblik på at fremme projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og -lagring.

Dansk Fjernvarme er brancheorganisation for den danske fjernvarmesektor, herunder størstedelen af de danske kraftvarmeanlæg og affaldsenergianlæg. En lang række af medlemmerne i Dansk Fjernvarme har planer om etablering af CO₂-fangst og medlemskredsen har et samlet langsigtet potentiale for CO₂-fangst på op mod 6 mio. ton CO₂ per år ifølge tal fra Energistyrelsen. Som brancheorganisation for over halvdelen af Danmarks samlede CO₂-fangspotentiale støtter Dansk Fjernvarme op om den samlede udvikling indenfor CCUS i Danmark og bakker også op om dette lovforslag.

Med venlig hilsen
Dansk Fjernvarme

Jannick Hauschildt Buhl
Områdechef for CCUS og biomasse

jhb@danskfjernvarme.dk
+45 28 69 36 06

Sendt pr. e-mail: ens@ens.dk (kopi til tdgj@ens.dk)

17. november 2025

(journalnummer 2025 – 12147)

Høringssvar fra Evida vedr. høring af lovforslag om 'Tiltag til fremme af projekter om CO2-fangst, -rørtransport og -lagring'

Energistyrelsen har sendt et udkast til lovforslag om *Tiltag til fremme af projekter om CO2-fangst, -rørtransport og -lagring* i høring med høringsfrist den 18. november 2024. Evida takker for muligheden for at give høringssvar.

Det er overordnet Evidas vurdering, at det fremlagte lovforslag indeholder en række gode tiltag som generelt vil understøtte mulighederne for en mere smidig og rettidig udvikling af CCS-projekter, herunder tiltag der konkret smidiggør forberedelse og etablering af rørført CO2-infrastruktur. Evida anerkender behovet for de præciseringer der er indarbejdet i relation til eksempelvis forundersøgelser og byggelinjer.

Det er generelt Evidas vurdering, at de fremlagte initiativer understøtter de brede ambitioner fastlagt i den politiske aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark fra september 2023, såvel som hensynene i øvrigt der følger af lov om rørført transport af CO2.

Nedenfor følger Evidas bemærkninger til særskilte bestemmelser i udkastet til lovforslaget. Hvis høringssvaret giver anledning til spørgsmål, eller noget ønskes uddybet, er Energistyrelsen velkommen til at kontakte Evida på katan@evida.dk.

Evidas bemærkninger til lovforslagets bestemmelser

§ 2, nr. 1 (ny § 8a i lov om rørført transport af CO2)

Den foreslåede bestemmelse i lov om rørført transport af CO2, vil efter Evidas vurdering tjene som en positiv strukturel mulighed for at sikre fremdrift og projektrelevant vidensopbygning i det forberedende arbejde af rørførte CO2-projekter. Adgang til forundersøgelser er helt afgørende for at understøtte vidensgrundlaget omkring den planlagte infrastruktur, herunder den eksakte placering af det rørførte transportsystem samt krav hertil, eksempelvis rent sikkerhedsmæssigt. Det anerkendes i den forbindelse, at der via lovforslaget lægges op til, at der – efter dokumenteret forsøg på forudgående aftaler med lodsejere om adgang til forundersøgelser – kan søges om myndighedsgodkendt adgang til tredjeparts ejendom. Evida bakker op om den foreslåede model, da det er Evidas opfattelse, at en åben dialog med lodsejere bør være udgangspunktet for at sikre oplysning og viden om den geografi projekterne løber igennem. Forslagets indhold vil give mulighed for, at der sikres en mere smidig og processikker håndtering af projekters tidsplaner og udvikling. Konkret vil det betyde, at muligheden for at foretage forundersøgelser kan planlægges og fastsættes rent tidsmæssigt.

Der er i Evidas arbejde generelt fokus på, at etablering af rørførte CO2-rørledningsanlæg sker med stor hensyntagen til lokalsamfundet, miljøet og klimaet. Det foreslåede værktøj er efter

Evidas vurdering et relativt skånsomt, om end centralt, element i at sikre fremdrift i projektudviklingen og udfylde den uklare hjemmel som lovgivningen for nuværende har på området. Dertil tilsikres det, at der som led i forundersøgelser grundlæggende sker en direkte involvering af de berørte lodsejere langs den påtænkte infrastruktur.

Lovforslaget indeholder ligeledes en hjemmel i den foreslåede § 8a, stk. 4, hvorefter ministeren kan fastsætte nærmere regler på området. Evida anerkender, særligt på et område der omhandler adgang til privat ejendom, muligheden for at tilrettelægge en præcis regulering. Evida forstår det dog således, at udgangspunktet vil være, at nærværende lovramme vil danne den nødvendige ramme for udmøntning af forslaget, og det derfor kun ved konstaterede uhenigtsmæssigheder fastsættes nærmere lovgivning via bemyndigelsen. Alternativt antages, at den nævnte bemyndigelse vil medføre, at der som led i lovforslagets ventede ikrafttrædelse d. 1. marts 2026 også vil foreligge øvrig relevant lovgivning der vil understøtte udmøntning af nærværende forslags § 8a. Alternativt kan lovforslagets fremlagte model rent implementeringsmæssigt risikere at forsinkes, hvilket ikke vurderes hensigtsmæssigt i lyset af de tidsmæssige ambitioner på CCS-området.

Evida har med baggrund i forslagens model for adgang til forundersøgelser to mindre forslag til præciseringer, herunder 1) påkrævet dokumentation der understøtter myndighedens godkendelse af projektholders adgang til forundersøgelser og 2) forslagens krav til oplysninger og offentliggørelse i lokale medier.

- *Ad. 1:* Det kan overvejes om udmøntningen af lovgivningen kan støttes af en mere detaljeret afgrænsning af den påkrævede dokumentation for, at projektholder har søgt dialog og aftaler med lodsejere forud for ansøgning til myndigheden om adgang til forundersøgelser. Her tænkes konkret på hvad niveauet for dokumentation vil være, herunder om e-boks-henvendelser, mailkorrespondancer, dokumenterede fysiske besøg eller telefonnotater er tilstrækkelige.
- *Ad. 2, § 8 a, stk. 3, 3. pkt.:* Da det er op til indehaveren af en tilladelse at vurdere og beslutte, hvilken offentliggørelsesmåde der konkret vil være bedst egnet til at sikre udbredelsen af oplysningerne, efterlader den foreslåede bestemmelse et vist fortolkningsrum. Det kan i yderste konsekvens give anledning til uhenigtsmæssig uklarhed, og potentielle tvister der kan forsinke projektmodningen, hvis offentliggørelsen ikke anses for tilstrækkelig. Særligt fordi bestemmelsen vedrører tilfælde hvor særlige tidsmæssige hensyn gør sig gældende. Det kan derfor overvejes, om der bør indsættes en præcisering af, at offentliggørelsen skal ske på en måde, der sikrer, at berørte lodsejere *med rimelighed kan forventes* at blive gjort bekendt med forundersøgelserne, herunder med eventuelle præciseringer af typen af medier der kan anvendes – eksempelvis at også digitale medier kan anvendes.

§ 2, nr. 1 (ny § 8b i lov om rørført transport af CO₂)

Evida ser positivt på forslagens bestemmelser om reservationer af byggelinjer langs rørledningsanlæggets tracé, da det vurderes at skabe større sikkerhed i detailplanlægningen af et

planlagt rørtracé. Det forudsætter i sagens natur et vist modenhedsniveau i projektet førend den foreslåede foranstaltning kan aktiveres, og Evida byder derfor velkomment at modenhed også indgår som led i myndighedens vurdering af ansøgninger om byggelinjer. Generelt er det Evidas vurdering, at forslaget indhold konkret vil bidrage til en mere smidig og processikker håndtering af projekters tidsplaner, planlægning og udvikling.

Det bemærkes dog, i modsætning til den foreslåede § 8a, at beslutninger efter den foreslåede § 8b i lov om rørført transport af CO₂, vil basere sig på en vurdering baseret på 'konstateret nødvendighed' og ikke 'skønnet nødvendighed'. Evida foreslår en ensretning i formuleringerne på tværs af de to bestemmelser, da begge elementer vil skulle tages stilling til på et stadie der ligger før endelig projekttilladelse, jf. § 4 i rørført transport af CO₂. Det vil derfor alene kunne baseres på et skøn, da tilpasninger af infrastrukturen kan komme som følge af eksempelvis forundersøgelser eller øvrige forhold der foregår frem mod endelig etablering. Alternativt kan det betyde, at byggelinjer potentielt først kan ansøges på et meget senere tidspunkt, og eventuelt først når §4-tilladelsen er tildelt, hvilket ikke understøtter forslaget hensyn til at sikre smidighed i projektudviklingen og tilhørende forberedende arbejde. Det vil ligeledes påføre en risiko for, at projektilpasninger skal ske efter en givet tilladelse.

Evida noterer sig endvidere, og i lighed med kommentarer til forslaget om ny § 8a, at der er indarbejdet en hjemmel i den foreslåede § 8b, stk. 5, hvori ministeren kan fastsætte nærmere regler på området. For denne bestemmelse har Evida tilsvarende bemærkninger som anført ovenfor til den ny § 8a – særligt på et område der omhandler adgang til privat ejendom, er det væsentligt med en mulighed for at tilrettelægge en præcis og klar regulering. Evida forstår det dog således, at udgangspunktet vil være, at nærværende lovgivning vil danne den nødvendige ramme for udmøntning af forslaget, og det derfor kun ved konstaterede uhensigtsmæssigheder fastsættes nærmere lovgivning. Alternativt antages, at den nævnte bemyndigelse vil medføre, at der som led i lovforslagets ventede ikrafttrædelse d. 1. marts 2026 også vil foreligge øvrig relevant lovgivning der vil tilsikre udmøntning af nærværende forslags § 8b.

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

Sendt på mail:
ens@ens.dk
tdgj@ens.dk

Høringssvar - over Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove

Dansk Industri (DI) takker for lejligheden til at afgive høringssvar.

DI hilser den politiske aftale om at lette arbejdet med CO₂-fangst og -lagring (CCS) velkommen. Det er umuligt at forestille sig, at Danmark kan indfri sine klimamål uden CCS, og derfor er det afgørende, at der skabes smidigere rammer for virksomhederne. Danmark har potentialet til at tage førertrøjen på et teknologiområde, der bliver helt centralt for den globale klimaindsats.

Det er meget positivt, at der i dialog med virksomheder er identificeret tiltag i lovgivningen, som kan smidiggøre myndighedsbehandlingen af CCS projekter, og at der udvises politisk vilje til at gøre processerne mere smidige. Det understøtter udviklingen af Danmark som lagringshub og understøtter realisering af klimamålene.

Det er afgørende og godt, at der sættes ind for at smidiggøre realiseringen af CCS-projekter i Danmark. Derfor bør disse tiltag også ses som første skridt. Det kan overvejes om der også er behov for at adressere længden på sagsbehandlingstider – særligt for tilladelser til efterforskning og lagring af CO₂.

Overordnede og konkrete bemærkninger

DI tager god imod de fremlagte ændringsforslag, og vil gerne understrege, at det er afgørende for fremdriften i CCS i Danmark, at lovændringerne gennemføres uden forsinkelser.

Konkrete bemærkninger

Det fremgår, at der med lovforslaget indføres der hjemmel til arealreservation i form af byggelinjer for CO₂-rørtransport – og lagringsprojekter. Det vurderes, at kunne have tidsbesparende effekt, hvilket kan have betydning for især udrulning af rørinfrastrukturen, idet projekterne vil kunne planlægges effektivt, herunder at f.eks. rørledninger vil kunne placeres optimalt.

For særligt CO₂-lagringsprojekter vil det være afgørende at der indsættes en tilsvarende hjemmel i undergrundsloven til pålægning af byggelinjer i CO₂-lagringsprojekter for anlæg/udstyr over jord, fx modtagefaciliteter, mellemlager, brøndpladser, inkl. brønde mv. samt "lokale rørledninger".

Hvis muligt inden for den planlagte tidsramme med i ikrafttrædelse d. 1. marts 2026, bør lovforslaget således udvides. Alternativt bør det tages med i et senere lovforslag.

Afsluttende bemærkninger

DI kvitterer for, at der nu tages konkrete skridt til at smidiggøre myndighedsprocesserne for CCS-projekter på land. Det er et nødvendigt grundlag for, at Danmark kan udnytte sit potentiale, indfri klimamålene og samtidig styrke dansk erhvervslivs internationale position i en fremtidig nøgleteknologi.

De fremlagte tiltag er vigtige – men de skal følges af målrettede indsatser for at korte sagsbehandlingstider og en fortsat stærk myndighedskoordination.

Med venlig hilsen

Marie Kring

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43

Sendt til: ens@ens.dk og tdgi@ens.dk
Ang. journalnummer 2025 - 12147
14. november 2025

Høringssvar over forslag til lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med vores fagudvalg for [klima](#).

Begrænsning af klageadgang

Indledningsvist bemærkes det, at det forekommer retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at klageadgangen begrænses i det omfang, der lægges op til i lovforslaget. Det gælder i undergrundsloven, lov om rørført CO₂, miljøbeskyttelsesloven, naturbeskyttelsesloven, miljøvurderingsloven, vandløbsloven og skovloven.

Konkret indskrænkes klageadgangen således, at klager over afgørelser vedrørende CCS-projekter på land alene kan indbringes for Energiklagenævnet eller Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår *retlige* spørgsmål. Desuden afskæres lokale foreninger fra klageadgang. Når klageadgangen indskrænkes på denne måde, indebærer det, at en betydelig del af de borgere og lokale foreninger, som direkte berøres af CCS-projekterne på land, reelt afskæres fra at få prøvet en sags skønsmæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed (uanset adgangen til domstolsprøvelse).

Danske Advokater anbefaler på baggrund af ovenstående, at det sikres, at klageadgang ikke begrænses.

Brug af eksempler

Til § 1, nr. 1 (indsættelse af nyt stk. 2 i undergrundslovens § 36) og § 2, nr. 2 (indsættelse af ny ordlyd i lov om rørført CO₂ § 22) er indsat eksempler. Vi anser der for at være risiko for, at eksemplerne fremstår som en indsnævring af adgangen til ekspropriation uagtet, at det er angivet i de specielle bemærkninger, at dette ikke er tiltænkt. Vi anbefaler på den baggrund, at eksemplerne udgår.

Såfremt eksemplerne fastholdes, vil det - for så vidt angår § 1, nr. 1 (indsættelse af nyt stk. 2 i undergrundslovens § 36) - være hensigtsmæssigt i de specielle bemærkninger til bestemmelsen at adskille eksemplerne på, hvad der forstås ved henholdsvis "ny anlæg, udvidelse og ændring af bestående anlæg" og "tilbehør og nødvendige supplerende foranstaltninger". En sådan adskillelse vil gøre det tydeligere, hvordan de forskellige elementer af bestemmelsen skal forstås.

En bestemmelse med samme ordlyd er foreslået indført i § 2, nr. 2 (indsættelse af ny ordlyd i lov om rørført CO₂ § 22) i samme lovforslag, hvor der i de specielle bemærkninger er en sådan adskillelse af eksemplerne. Derudover er der foreslået en lignende bestemmelse i elforsyningsloven ved L 52 (Forslag

til lov om ændring af lov om elforsyning og elsikkerhedsloven), som blev 1. behandlet den 7. november 2025.

I dette lovforslag er der i de specielle bemærkninger også sket en adskillelse i forhold til forståelsen af eksemplerne, og det vil derfor være hensigtsmæssigt at ensrette måden at gøre det på - både internt i samme lovforslag og mellem lovforslagene.

Adgangen til at foretage forundersøgelser

I forhold til § 2, punkt 1 (indsættelse af ny § 8 a) er det vores vurdering, at den foreslåede regulering risikerer unødigt at komplicere reglerne for adgangen til at foretage forundersøgelser og dermed kan stride imod formålet med lovforslaget. Adgangen til at foretage forundersøgelser eksisterer efter en umiddelbar vurdering allerede i ekspropriationsproceslovens § 3, jf. lov om rørført CO2 § 22.

I de specielle bemærkninger til den nye § 8 a (side 39 i lovforslaget) anføres det, at "[d]en foreslåede bestemmelse vil gælde ved siden af, og således supplere, forundersøgelsesadgangen" efter ekspropriationsproceslovens § 3. Det fremstår uklart, hvorfor der er behov for en særskilt bestemmelse i § 8 a, når den eksisterende adgang umiddelbart allerede følger af ekspropriationsproceslovens § 3.

Vi anbefaler derfor, at samspillet mellem forundersøgelsesadgangen i den nye § 8 a og ekspropriationsproceslovens § 3 beskrives og præciseres yderligere. Det bemærkes til ovenstående, at kravet om tilladelse efter § 4 i lov om rørført CO2, ikke synes at udgøre en hindring for forundersøgelser efter ekspropriationslovens § 3, jf. lov om rørført CO2 § 22, jf. Østre Landsrets dom U 1975.1118Ø.

I forhold til § 2, punkt 1 (indsættelse af ny § 8 a) er det en forudsætning for meddelelse af tilladelse til adgang til privat ejendom, at ansøger har forsøgt at indgå en frivillig aftale med ejer om adgang (jf. de specielle bemærkninger til den nye § 8 a, side 40 i lovforslaget). Et tilsvarende krav findes ikke i ekspropriationsproceslovens § 3. Det skal desuden fremhæves, at der i L 52 (Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og elsikkerhedsloven) er foreslået en ændring, som indebærer, at Energinet fremover skal kunne foretage ekspropriation til elinfrastruktur *uden* først at forsøge at indgå en frivillig aftale. Det bemærkes, at der i den foreslåede § 8 a alene er tale om en tidsbegrænset adgang, og altså ikke en ekspropriation. På den baggrund fremstår det uklart, hvorfor kravene til tidsbegrænset adgang til forundersøgelser efter nærværende lovforslag skal være mere vidtgående end kravene ved ekspropriation til elinfrastruktur.

Danske Advokater anbefaler på baggrund af ovenstående, at der sikres en vis overensstemmelse mellem kravene til frivillig aftale i de nævnte regelsæt.

Hjemmel til arealreservationer i undergrundsloven

I forhold til § 2, punkt 1 (indsættelse af § 8 b - 8 d) kan det overvejes, om der også er brug for indsættelse af en hjemmel til arealreservationer i undergrundsloven. Det fremgår, at der i henhold til den foreslåede hjemmel skal kunne pålægges byggelinjer, når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af rørledningsanlæg med henblik på at friholde et areal til fremtidige CO2-transport og lagringslokaliteter.

Der kan tænkes at være nogle rør i forbindelse med anlæg til lagring, der ikke omfattes af den nye mulighed for arealreservationer, da visse rør i forbindelse med anlæg til lagring er reguleret af undergrundsloven og ikke lov om rørført CO2.

Vi anbefaler på den baggrund, at det tydeliggøres hvilke rør, der omfattes af henholdsvis undergrundsloven og lov om rørført CO₂, herunder som nævnt også overveje behovet for mulighed for arealreservation for rør underlagt undergrundsloven.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Danielle Løw
Juridisk konsulent
Danske Advokater

Til Energistyrelsen

Høringssvar fra:

Miljøbevægelsen NOAH

Miljøforeningen Havnsø-Føllenslev

Miljøforeningen Ren Nekselø Bugt

Høringssvar til "Orban-loven"

Tiltag til fremme af projekter om CO2-fangst, -rørtransport og lagring

Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rør-ført transport af CO2, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove

Den 7. oktober indgik Regeringen (SMV) samt EL, SF, ALT, RV og KF en ny CCS-aftale "Tiltag til fremme af smidigere myndighedsbehandling af CO2-fangst-, -rørtransport-, og lagringsprojekter under land". Udenfor aftalen står DF og LA, som ellers var med i de tidligere CCS-aftaler samt DD, der ikke var repræsenteret i Folketinget, da de tidligere aftaler blev indgået.

Den 28. oktober 2025 blev det aktuelle forslag til "Orban-loven" sendt i høring med kun 3 ugers frist. Vi mener, at den korte høringsfrist er helt uacceptabel set i lyset af de omfattende juridiske problemstillinger, som forslaget bringer i spil.

Vi opfordrer til, at aftaleparterne tager forslaget af bordet, og gentænker, hvordan man kan opnå klimamålene sammen med befolkningen uden indskrænkning af rettigheder med autoritære midler og uden CO2-affaldsdeponering under folks huse, institutioner, virksomheder og beskyttet natur.

Lovforslaget er efter vores opfattelse begyndelsen på en glidebane. Først blev klagemulighederne stækket, når det gælder militære anlæg, og nu svækkes klageretten, når det gælder CCS.

Det vi her er vidner til, er en forligskreds, der forsøger at redde en fejlslagen politik.

Klimavalget i 2019 gav folkeligt mandat til klimahandling, og vi fik en 70 % målsætning. Men frem for at gøre klima til en folkesag, besluttede et flertal i Folketinget, at grøn omstilling skulle være big business.

Man besluttede kynisk at tilbyde Danmarks undergrund som CO₂-losseplads for europæisk og dansk CO₂-affald, og tilmed, at det kunne deponeres under folks huse, institutioner og virksomheder samt beskyttet natur.

Forventningen var, at der kunne udvikles et nyt stort vækstområde samtidig med, at klimaet skulle reddes.

Virkeligheden er, at CCS ikke kan redde klimaet fordi det er alt for dyrt og uden mulighed for skalering globalt på grund af økonomien. Foreløbig har CCS krævet 40 mia. danske skatte kroner, og Ørsted og E.ON har måttet trække sig fra Energistyrelsens udbud, fordi CCS er for risikabelt og usikkert at investere i. Og GEUS har leveret et forkert beslutningsgrundlag for CO₂ lagerkapaciteten og CCS-aftalerne, som har været lagt til grund for alle planerne.

Der fremkommer ikke et produkt, som nogen vil købe, og alle indtægter skal komme fra det offentlige eller kunstige kvotemarkeder. Internationale erfaringer viser lave CO₂-fangstprocenter og dermed dårlig driftsøkonomi og ringe klimaeffekt. Endelig og ikke mindst: De berørte befolkninger vil ikke have det.

Frem for at indse, at man har begået en kæmpe fejl ved at satse på en uprøvet teknologi som CCS, så gør aftalepartierne de bekymrede borgere og organisationer til syndebukke, fordi de tillader sig at klage over disse kæmpe projekter, der truer lokalsamfund, natur og økonomi.

Aftalepartierne lader hånt om borgernes bekymringer og glemmer, at den grønne omstilling bedst sker med befolkningen og ikke mod den. Sjællandske Nyheder har opgjort, at over 90 % af borgerne ikke ønsker at bo oven på et CO₂-affaldsdepot.

CCS-aftalen og dens implementering gennem dette lovforslag nedbryder klageretten som en grundlæggende søjle i demokratiet. En ret der blev styrket med vedtagelsen af Århuskonventionen. CCS-aftalen og ændringerne i lovene indskrænker offentlighedens muligheder for at få efterprøvet myndighedernes afgørelser i uafhængige klagenævn.

Aftaleparterne burde i stedet nedbringe sagsbehandlingstiderne ved at tilføre de nødvendige ressourcer til klagenævnene, vel at mærke uden at indskrænke nævnenes mulighed for at arbejde forvaltningsfagligt korrekt, og uden skelen til, om sagerne handler om CCS.

Kravet om, at olieselskaber, investeringsselskaber o.l., der vil etablere CCS-faciliteter, skal have positiv særbehandling i lovgivningen og ved klagenævnene i forhold til andre virksomhedstyper, finder vi problematisk.

Kommentarer til nogle af lovforslagets tiltag

- ***klager over CCS-projekter skal som udgangspunkt ikke tillægges opsættende virkning, så CCS-projekter kan fortsætte, mens klagesager behandles, hvis projektet ønsker det.***

Bestemmelser om opsættende virkning er indført for at undgå, at f.eks. beskyttede naturområder eller borgernes eller virksomhedernes ejendom ikke påvirkes eller ødelægges af en plan eller byggeprojekt, inden borgere, virksomheder eller interesseorganisationer får mulighed for at få afprøvet myndighedernes afgørelser ved et uafhængigt sagkyndigt nævn.

At netop CCS-projekter skal undtages mulighed for opsættende virkning betyder, at man er ligeglad med om naturen ødelægges i forbindelse med CCS-projekter. Det skaber samtidig ulige konkurrenceforhold mellem forskellige teknologier og erhverv.

I Altinget, Energi og Forsyning den 8. oktober 2025 v. redaktørerne Andreas Arp og Simon Friis Date kommenterede Peter Pagh, professor i EU- og miljøret ved KU aftaleudkastet:

”Der er et politisk ønske om, at man bare vil have kørt det her igennem, fordi nogen gerne vil have de her projekter. Det må de godt, men der gælder altså nogle regler. Vi er ikke i en krigsøkonomi. Det her drejer sig om et klimaprojekt. Jeg tror det er klogt, lovgiver holder sig fra at tro, at lovgiver er perfekt, og at lovgiver altid har ret.” og videre:

”Det er et selvstændigt krav, at klager kan tillægges opsættende virkning. Det fjernede man i en sag i Slovakiet, og det blev underkendt af den slovenske forfatningsdomstol og senere også af EU-domstolen, fordi det er i strid med menneskerettighederne. Det er i strid med loven, og det er også i strid med grundlovens paragraf 63, som den fortolkes.”

Bent Ole Gram Mortensen, professor i energi- og forsyningsret på Syddansk Universitet citeres i samme artikel:

”Generelt vil jeg advare om at begrænse klageretten. Ud over at der kan være tale om brud på EU-retten og Århuskonventionen, er der en grund til at der er en klageret. En del tilladelser bliver underkendt af klagenævnene, simpelthen fordi afgørelserne lider af mangler.” og fortsætter:

”Vi har de regler for at varetage nogle hensyn, f.eks. naturbeskyttelse. De skader, der laves på grund af en utilstrækkelig tilladelse, kan være irreversible.”

Artiklen findes her: [Topjurister rynker på næsen af ny klimaaf tale: ”Der er en grund til, at der er en klageret” - Altinget](#)

- ***klagebehandlingen begrænses til retlige forhold for klager over CCS-projekter, så klagebehandlingen ikke skal tage stilling til de skøn, som en myndighed har foretaget.***

Dette er en meget alvorlig indskrænkning, idet man derved kun kan klage over, om en myndighed har truffet en afgørelse i overensstemmelse med gældende ret. Det betyder, at klagenævnene med lovforslaget kun skal forholde sig til, om myndighederne har overholdt formelle

forhold som tidsfrister, procedurer og lovhjemmel, mens alt det substantielle og de faglige skøn myndighederne har foretaget, ikke kan anfægtes.

Det er især ved de faglige skøn og vurderinger, at de godkendende myndigheder begår fejl. Vi ser igen og igen, at myndighederne i kommuner og styrelser træffer afgørelser på baggrund af tvivlsomme faglige skøn eller ”synsninger”, og det er ikke mindst her, at retten til en faglig prøvelse i nævnene kommer til sin ret og sikrer, at myndighedernes magt udfordres, og borgernes og naturens rettigheder sikres.

Med den foreslåede begrænsning af klageretten mister klagenævnene deres betydning, hvilket bør ses i forhold til Danmarks forpligtelser i forhold til Århuskonventionen, herunder spørgsmålet om ”access to justice” og at denne adgang til at få efterprøvet en sag ikke skal være uoverkommeligt dyr – dvs. søgsmål ved domstolene kan ikke stå alene.

• klagebehandlingen af klager over CCS-projekter begrænses til det, der klages over, så der ikke tages yderligere forhold op af egen drift i klagebehandlingen. Nævnene vil dog fortsat være forpligtede til at påse åbenbare brud på EU-retten og den grundlæggende forvaltningsret.

Lovforslaget er på dette punkt i strid med officialprincippet, der forpligter enhver myndighed, der træffer afgørelser, til på eget initiativ at indhente de fornødne oplysninger eller tage relevante spørgsmål op, så der kan træffes afgørelse på et oplyst grundlag.

Normalt vil et klagenævn se på afgørelsen som helhed og ikke kun på det, der klages over. Hvis et klagenævn fremover finder en anden fejl i en afgørelse, end det der klages over, skal nævnet ifølge lovforslaget se bort fra fejlen.

Vi mener dette er helt uacceptabelt, dels fordi mange klager er lavet under stort tidspres (bl.a. på grund af de urimeligt korte høringsfrister), hvorfor der kan være oversete forhold af stor betydning for mennesker og natur, dels af hensyn til klagenævnene, der med lovforslaget skal arbejde med dobbelte standarder alt efter, om det er sager, der vedrører CCS.

• den klageberettigede personkreds for klager over CCS-projekter begrænses til enhver med væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen samt visse foreninger og organisationer i overensstemmelse med Århus-konventionen, som har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål.

Dette indebærer sandsynligvis, at lokale organisationer og foreninger i større udstrækning end i dag, vil blive afskåret fra at klage. Det vil betyde, at de allermest berørte og engagerede, ikke får adgang til at klage. Natur- og miljøforeninger, der ikke er grundejere eller lider økonomiske tab ved en afgørelse, vil ikke kunne klage. Begrebet om samtidig væsentlig og individuel interesse er i sig selv et uklart begreb, der benyttes skønsmæssigt af klagenævnene. Med

tilføjjelsen om samtidig retlig interesse, der også afgøres skønsræssigt, vil næsten enhver klage kunne afvises.

Dette er i modstrid med Århuskonventionen, der handler om, at offentligheden har mulighed for at "forberede sig på og opnå reel deltagelse under hele miljøbeslutningsprocessen." (Århuskonventionen, artikel 6, stk. 3). Med bestemmelsen vil lovforslaget med et slag ekskludere lokale organisationer og foreninger fra offentligheden.

• der fastsættes gebyrer for indgivelse af klager over CCS-projekter svarende til et niveau på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer, der som udgangspunkt gælder ved fx Miljø- og Fødevareklagenævnet (nuværende prisniveau).

Med de mange afgørelser som myndighederne træffer er de høje klagegebyrer en urimelig økonomisk byrde for interesseorganisationer, der ønsker at deltage i den demokratiske proces.

Det er i modstrid med Århuskonventionens artikel 9, stk. 1: "I tilfælde hvor en part giver adgang til sådan prøvelse ved en domstol, sikrer denne, at en sådan person også, uden eller mod beskedent vederlag, har adgang til en hurtig og ved lov etableret procedure, hvorved en offentlig myndighed revurderer sagen eller et uafhængigt og upartisk organ, der ikke er en domstol, prøver sagen."

• klima-, energi- og forsyningsministeren får bemyndigelse til at træffe afgørelse om at give midlertidig adgang til privat ejendom som en sidste udvej, hvis adgang ikke kan opnås frivilligt i forbindelse med forundersøgelser for CO2-rørtransportprojekter.

Forud for etableringen af et CO2-affaldsdepot eller en CO2-rørledning skal rettighedshaver eller entreprenøren udføre aktiviteter på lodsejeres ejendomme. Det er mange lodsejere imod af mange forskellige årsager. Hvis Energistyrelsen på trods af lodsejerens modstand vælger at tvinge lodsejeren til at acceptere køretøjer eller etablering af pipelines hos lodsejer, så har lodsejeren hidtil haft ret til at få sin sag prøvet ved Energiklagenævnet. Denne ret fjernes med CCS-aftalen og lovforslaget, idet afgørelserne i stedet overlades til Klima-, Energi- og Forsyningsministeren, der som bekendt ønsker projekterne gennemført hurtigst muligt.

Aftalen og lovforslaget strammer ikke kun offentlighedens mulighed for "reel deltagelse under hele miljøbeslutningsprocessen" ved at ekskludere store dele af offentligheden, men gør det også mere vanskeligt pga. de kortere høringsperioder, ligesom det er en økonomisk belastning at skulle betale de gebyrer, som kræves ved indgivelse af klager. Forslaget begrundes med tidspres. Vi kan kun være enig i, at det haster med foranstaltninger, der kan forhindre katastrofale klimaforandringer, men det må ikke ske på bekostning af offentlighedens deltagelse i "hele miljøbeslutningsprocessen".

Miljøbevægelsen NOAH har helt fra 2006¹ opfordret energi- og klimaministre og myndighederne til at indlede en reel offentlig debat FØR man begyndte at lovgive og planlægge, jf. Århuskonventionen artikel 6, stk. 2: "Den berørte offentlighed informeres tidligt i en beslutningsproces på miljøområdet, på en passende, betimelig og effektiv måde". Det er ikke sket på noget tidspunkt i de mellemliggende næsten 20 år. Det er derfor dobbelt mærkværdigt, at regering og Folketing pludselig indser nødvendigheden af hurtig handling på en måde, der i den grad kobler offentligheden ud. Mange miljø- og klimaorganisationer og -bevægelser har længe insisteret på, at både Danmark, EU og andre rige lande skulle sætte højere mål i klimapolitikken.

Aftalepartierne noterer sig, at tiltagene i denne aftale reducerer risiciene i forhold til ud-rulningen af CCS, men at der stadig vil være usikkerhed forbundet med realiseringen af de forventede potentialer i 2030. Aftalepartierne ønsker derfor løbende at drøfte fremdriften på CCS-området og, hvis nødvendigt, vedtage yderligere tiltag.

Partierne ved åbenlyst ikke, om disse udemokratiske og konkurrenceforvridende tiltag overhovedet vil virke, men er åbenbart klar til at gå videre ned ad en vej, der giver mindelser om Orbans Ungarn.

Lovforslaget er et bolværk mod borgernes mulighed for at klage over CCS-afgørelser. Først skal man betale, så skal man bevise samtidig væsentlig, individuel og retlig interesse, så skal klagenævnene kun forholde sig til det påklagede og se bort fra officialprincippet, og endelig skal det påklagede kun vurderes i forhold til det formelt retlige uden stillingtagen til faglige skønsmæssige spørgsmål. Tilbage står klagenævnene som en tom skal, der skal give indtryk af, at vi lever i en retsstat.

Med venlig hilsen

Miljøbevægelsen NOAH v. Palle Bendsen, www.noah.dk

Miljøforeningen Havnsø-Føllenslev v. Kim Ejlersen, www.miljohf.dk

Miljøforeningen Ren Nekselø Bugt v. Henrik Harboe, www.rennekselobugt.dk

---

¹ <https://www.eu.dk/samling/20071/raadsmoede/127075/bilag/3/385117.pdf>

Høringssvar "Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove (Tiltag til fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og lagring)"

Nørresundby 18. november 2025

Indledning

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på: "Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove (Tiltag til fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og lagring)", jeres J.nr. 2025 - 12147 (link: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/70599>).

Vi anerkender behovet for tiltag, der kan bidrage til den grønne omstilling. Samtidig er det afgørende, at lovgivningen udformes på en måde, der sikrer proportionalitet, respekt for ejendomsretten, samt undgår unødige indgreb i lodsejers brugsret.

Lovforslaget indeholder en række elementer, som vil få betydelige konsekvenser for lodsejer – både juridisk, praktisk og økonomisk. Disse konsekvenser er ikke tilstrækkeligt belyst i forslaget.

1. Risiko for betydelige indgreb i ejendomsretten

Lovforslaget indebærer:

- adgang til privat jord til forundersøgelser uden lodsejers frivillige accept
- mulighed for pålæg af byggelinjer omkring rørføringer

Disse tiltag indebærer vidtgående indgreb i retten til at bruge og disponere over privat ejendom.

Det er Bæredygtigt Landbrugs vurdering, at:

- adgang uden frivillig aftale bør kun kunne ske som absolut sidste udvej
- alle indgreb skal ledsages af fuld og forudsigelig erstatning
- der bør være klar dokumentation for nødvendighed og proportionalitet i hvert enkelt tilfælde

Der er i lovforslaget ikke redegjort for, hvordan lodsejer sikres imod tab af værdiskabelse, produktionsmuligheder eller begrænsninger i drift, der kan følge af byggelinjer, anlæg, servitutter eller midlertidige indskrænkninger.

2. Manglende beskyttelse af landbrugets produktionsgrundlag

CCS-rørledninger vil typisk skulle placeres gennem landbrugsområder. Dette kan medføre:

- permanent tab af dyrkbar jord
- driftsmæssige gener i markanvendelse
- begrænsninger i fremtidig anvendelse, fx opførsel af driftsbygninger
- risiko for påvirkning af dræn, grøfter og markafvanding

Det er uacceptabelt, at lovforslaget ikke indeholder:

- krav om reetablering af dræn og afvandingssystemer
- kompensation for fremtidige driftsulemper
- værn mod tab af værdiforringelse

Landbrugets produktionsvilkår er allerede pressede af mange parallelle indgreb (BNBO, lavbundsudtagning m.m.). CCS-projekter må ikke blive endnu en ordning, hvor landbruget pålægges byrder for at løse nationale målsætninger, mens tabene individualiseres.

3. Klagebegrænsninger underminerer retssikkerheden

Lovforslaget indebærer, at:

- klager over CCS-projekter ikke som udgangspunkt har opsættende virkning
- den klageberettigede kreds indskrænkes
- klagenævnets prøvelse begrænses til retlige spørgsmål

Dette udhuler lodsejeres retssikkerhed markant. Når der er tale om så indgribende projekter, bør retssikkerheden styrkes – ikke svækkes.

En lodsejer, der risikerer ekspropriation, servitutter, tab af areal eller påvirkning af driftsgrundlaget, skal:

- kunne klage bredt
- kunne få sagen prøvet fuldt ud
- kunne få opsættende virkning, når der er risiko for uoprettelige tab

At begrænse klageretten for at "fremme smidig myndighedsbehandling" er ikke sagligt begrundet. I stedet foreslås det at placeringen af mulige CCS-projekter herunder rørføringer offentliggøres forud for konkrete forundersøgelser, således lodsejere har mulighed for at komme med bemærkninger og agere i henhold til planerne.

4. Midlertidig adgang til privat ejendom – utilstrækkeligt defineret

Forslaget giver ministeren hjemmel til at give midlertidig adgang til privat ejendom ved forundersøgelser, hvis frivillige aftaler, ikke opnås. Det fastholdes at der skal være et frivilligt samtykke om adgang til private haver. Derimod er der ikke krav om frivilligt samtykke til øvrige private arealer herunder markarealer.

Lovforslagets §8 c stk. 2 giver desuden mulighed for at pålægge byggelinjer tæt på øvrige bygninger uden hensyntagen til de gener det må medføre, og dermed indskrænke muligheden for udnyttelse af eksisterende bygninger samt at foretage erhvervsmæssige tilbygninger til eksisterende produktionsanlæg. Over tid har lov om dyrevelfærd ændret pladskrav til dyr, hvilket i langt de fleste tilfælde kræver tilbygninger til bestående anlæg for at kunne fastholde en uændret produktion. Det kan således være svært at forudsige og ikke mindst synliggøre hvilke økonomiske omkostninger en byggelinje pålægger den retsmæssige ejer af en ejendom. Lovforslagets §8 c stk. 2 sikrer således byggelinjerettighedshaver, men ejer af ejendommen sikres ingen rettigheder, derimod indskrænkes rettighederne betragteligt ved den indskrænkede klageadgang.

Af lovforslaget fremgår det ikke hvor bred en byggelinje skal eller kan være, men byggelinjen kan indskrænke muligheden for at renovere eksisterende bygninger. Hvordan ydes erstatning til manglende mulighed for renovering af en eksisterende bygning 15 år efter at byggelinjen er pålagt? I de tilfælde hvor en byggelinje påvirker allerede opførte bygninger skal der ydes fuld erstatning for bygningen i forbindelse med pålægning af en byggelinje.

§8a stk. 3 fastsætter at indehaver af en tilladelse til midlertidig adgang til et areal skal varsle berørte lodsejere mindst 14 dage før forundersøgelser iværksættes. Denne varsling er meget kort taget i betragtning af, at der flere måneder forud kan være planlagt og eventuelt ansøgt om alternative planer for arealet, herunder miljøgodkendelse efter husdyrloven om udflytning af produktionsanlæg. I de tilfælde kan der være investeret store summer i et fremtidigt projekt, og dermed påføres ejeren store økonomiske tab både i allerede betalte omkostninger til rådgivning og køb af fast ejendom, men også fremtidige produktionstab, hvis projektet forsinkes eller fordyres grundet, ændret placering eller helt må opgives, hvis der ikke kan findes alternative placeringer. Det vurderes ikke at § 8 d stk. 1 om erstatning dækker de ovennævnte forhold, og dermed vil lovforslaget kunne give ejer af ejendommen store økonomiske byrder, som sandsynligvis skal afgøres i en langvarig proces.

Lovforslaget giver således store usikkerheder for ejer af ejendommen, men beskytter i virksomheder, som har økonomisk gevinst ved at trænge ind på tredjemands ejendom. Ydermere er det op til ejer af et areal at anmode om erstatning ved pålagte byggelinjer. Det er således op til den enkelte lodsejer at gennemskue hvilken konsekvens en byggelinje har på den pågældende ejendom. Det vil medføre at lodsejere med den samme rådighedsindskrænkning vil kunne erstattes vidt forskelligt. Dette lovforslag lægger derfor ikke op til princippet om lighed for loven.

Her mangler:

- klare kriterier for hvornår adgang kan gives
- indskrænket mulighed for adgang og pålægning af byggelinjer i en 200 meters bufferzone omkring eksisterende bygninger
- tidsmæssige begrænsninger for adgang
- beskrivelser af, hvad der kan foretages på arealerne
- ret til erstatning for ulemper og skader
- krav om dokumentation for nødvendighed

Uden disse præciseringer risikerer ordningen at blive brugt rutinemæssigt – i stedet for som absolut undtagelse.

5. Risiko for utilsigtede miljøkonsekvenser

CCS-projekter på land kan have direkte og indirekte miljøpåvirkninger, som ikke behandles i lovforslaget. Det gælder bl.a.:

- påvirkning af dræn og afvanding → risiko for oversvømmelser, fosfortab og erosion
- ændrede hydrologiske forhold i lavbundsområder
- påvirkning af vandløb ved krydsninger
- risiko for varige skader på frugtbare jorde

Landbrugerhverves risikerer således at blive stillet ansvarligt for miljøpåvirkninger, som opstår som følge af CCS-arbejde, hvilket er uacceptabelt.

6. Krav om dokumentation og fagligt grundlag

Lovforslaget mangler:

- konsekvensanalyse for landbrugserhvervet
- vurdering af påvirkning på arealer, dræning og produktionsøkonomi
- vurdering af samlet byrde ift. eksisterende regulering
- vurdering af alternative placeringer (fx langs eksisterende infrastruktur eller statslige arealer)

Bæredygtigt Landbrug opfordrer til, at der udarbejdes en **SMV-vurdering (Small and Medium Enterprises)** med særligt fokus på landbrugets driftsøkonomi, jf. EU's krav om ikke at belaste erhvervet uproportionalt.

7. Vores anbefalinger

For at sikre et proportionalt og rets sikret lovgrundlag anbefaler vi:

1. Fuld og forudsigelig erstatningsordning

Der skal ydes erstatning ikke blot for ekspropriation, men også for tab af produktion, driftsulemper, arronderingsforringelser, påvirkning af dræn og permanente servitutter.

2. Højere retssikkerhed – ikke klagebegrænsninger

Klageadgangen må ikke indskrænkes. Opsættende virkning bør som udgangspunkt opretholdes i sager med risiko for irreversibel skade.

3. Frivillighed som hovedregel

Midlertidig adgang bør kun gives, når alle forhandlinger er dokumenteret udtømte. Derudover bør der være bufferzoner til eksisterende bygninger samt krav om at offentliggøre eventuelle planer længe før der anmodes om adgang til arealer.

4. Stærke krav om reetablering af dræn og jordstruktur

Dette er nødvendigt for at undgå varige produktions- og miljøskader.

5. Helhedsorienteret konsekvensvurdering

CCS-projekter må ikke skabe nye miljøproblemer (oversvømmelse, fosfortab, erosion).

6. Placering langs eksisterende infrastruktur

Indgreb på produktionsjord bør minimeres ved anvendelse af statslige arealer, vejtracéer og udlagte industriområder.

Afslutning

Bæredygtigt Landbrug anerkender behovet for klimainitiativer, men dette lovforslag udgør et meget betydeligt indgreb i et erhverv, som allerede er hårdt ramt af regulering og arealbegrænsning. Lovforslaget mangler proportionalitet, retssikkerhed og tilstrækkelig beskyttelse af lodsejernes rettigheder.

Vi opfordrer derfor til, at forslaget revideres væsentligt, og at der indarbejdes klare værn og kompensationsmuligheder for lodsejere, før loven kan vedtages.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Tina Madsen
Faglig leder – Miljøafdelingen

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V
ens@ens.dk

Formandssekretariatet
Emil Drevsfeldt Nielsen
Erhvervspolitisk chef
Telefon +45 22293521
emni@danskmetal.dk
danskmetal.dk

Att: Theis Dekkers Gjedsted, tdgj@ens.dk
Journalnummer: 2025-12147

18. november 2025

Høring over forslag til Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove

Dansk Metal takker for muligheden for at afgive bemærkninger til Energistyrelsen til ovennævnte høring.

Dansk Metal hilser det velkommen og vil gerne kvittere positivt for den politiske '*Aftale om tiltag til fremme af smidigere myndighedsbehandling af CO₂-fangst, -rørtransport-, og -lagringsprojekter*' og det tilhørende lovforslag. Lovforslaget er et vigtigt skridt i retningen mod, at vi kan lagre CO₂ i Danmark frem mod 2030.

Dansk Metal ser CO₂-fangst og lagring som en vigtig teknologi i det energimix, som skal være med til at gøre Danmark klimaneutrale i 2045 og helt afgørende for, at Danmark kan blive klimapositive i 2050. Derfor er det også et vigtigt skridt på vejen, at man gør myndighedsbehandlingen smidigere, så danske CCS-projekter kan blive modnet og kommercialiseres snarest muligt.

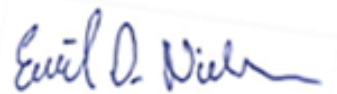
Dansk Metal anerkender de nødvendige og positive tiltag i lovforslaget, men understreger, at det samtidig er afgørende, at myndighedernes egne sagsbehandlingstider ikke bremser udviklingen af CCS-projekter. Særligt de lange sagsforløb i forbindelse med danske lagringstilladelser – både on-shore og offshore – skaber betydelige udfordringer.

I det igangværende udbud af CCS-midler er vi dybt bekymrede for, at langvarig sagsbehandling direkte modarbejder etableringen af danske CO₂-lagre. Når virksomheder møder uforudsigelighed og uklare myndighedskrav på tværs af styrelser, opstår der en utilsigtet risiko, som får aktører til at fravælge danske løsninger og i stedet placere investeringer og lagring i udlandet. Det betyder i praksis, at Danmark risikerer at miste arbejdspladser i lagringsdelen af CCS-værdikæden – og at tocifrede milliardbeløb i skattekrone risikerer at forlade landet.

Dansk Metal finder dette scenarie yderst bekymrende og opfordrer derfor Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til at sikre, at danske myndigheder arbejder målrettet og koordineret for at gøre CO₂-lagring i Danmark til et selvstændigt og prioriteret mål.

Såfremt ovenstående giver anledning til spørgsmål eller kommentarer, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Emil Drevsfeldt Nielsen
Erhvervspolitisk chef

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

ens@ens.dk
tdgj@ens.dk

17 November 2025

Ved høringsbrev af 28. oktober 2025 har Energistyrelsen sendt forslag til Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove i høring

Generelt bemærkes det, at fangst og lagring af CO₂ forventes at skulle spille en afgørende rolle i forhold til nedbringelse af udledninger af CO₂ og for at Danmark og Europa vil kunne indfri klimamålene. Den danske undergrund er særdeles egnet til lagring af CO₂ og Danmark vil derfor kunne aftage CO₂ ikke blot fra Danmark men også fra udledere i andre europæiske lande, hvis den nødvendige lagringskapacitet udbygges i Danmark. Det af INEOS ledede Project Greensand forventes i den forbindelse at blive det første fuldskala lager i EU i operation, når biogen CO₂ fra danske biogasproducenter lagres i Greensand i Nordsøen fra 2026.

Hvis danske lagre skal understøtte de danske klimamål og hvis det danske potentiale i forhold til at blive en væsentlig aktør i Europa for lagring skal indfries, forudsætter det imidlertid, at de danske lagre reelt har mulighed for at kunne komme i spil fra 2030. For at dette kan blive en realitet, vil det kræve, at de danske lagre opnår godkendelse hurtigst muligt.

De i lovforslaget foreslåede initiativer, der adresserer potentielle forsinkelser af primært lagringsprojekter på land, vurderes alle at være særdeles relevante bidrag til at sikre den helt afgørende smidige sagsbehandling i forhold til godkendelse af fangst og lagringsprojekter. INEOS kan derfor støtte forslaget fuldt ud.

Lovforslaget adresserer imidlertid ikke Energistyrelsens egen sagsbehandlingstid i forbindelse med godkendelse af CO₂-lagre, der efter det oplyste forventes at være på minimum 18 måneder. Erfaringen fra den første godkendelsesproces, herunder EU Kommissionens høringsret på 4 måneder, i forhold til første fase af Greensand har vist en længere sagsbehandlingstid end de minimum 18 måneder.

Det er i sagens natur forbundet med stor usikkerhed for danske lagringsoperatører at tage endelig investeringsbeslutning før lageret har opnået de nødvendige godkendelser. Ligeledes vil det være forbundet med stor risiko for et fangstprojekt at forlige sig på lagring i et dansk lager, der endnu ikke har opnået

godkendelse og hvor godkendelsestidspunktet er uklart, og hvor der derfor ikke er foretaget endelig investeringsbeslutning i forhold til etablering af lageret.

Henset til, at større fangstprojekter forventes at være op til 4 år fra endelig investeringsbeslutning til fangstanlægget er klart, vil usikkerhed om, hvornår et lager kan godkendes, i sagens natur have afgørende betydning for, hvornår danske udledere vil igangsætte og kunne være klar med fangstprojekter og for hvornår danske lagre kan forventes at være klar til at modtage CO2 til lagring.

Med henblik på at kunne have danske lagre klar i 2030 og dermed indfri det store danske potentiale er det derfor helt afgørende, at der – ud over de i lovforslaget omhandlede ændringer – sker en markant forkortelse af sagsbehandlingstiden hos danske myndigheder i forbindelse med godkendelse af danske lagringsprojekter.

INEOS skal på den baggrund opfordre til, at også sagsbehandlingstiden hos danske myndigheder søges forkortet som led i de positive bestræbelser på at sikre en smidigere sagsbehandling i forhold til godkendelse af danske fangst og lagringsprojekter.

Med venlig hilsen

Peter Hindsberger
Senior Regulatory & Public Affairs Manager

Til Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København SV

17. november 2025
Ref.: CC/0016

Att.: Theis Dekkers Gjedsted

CarbonCuts' bemærkninger til udkast til lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove

Tak for fremsendelsen af udkast til lovforslag til lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove, ("Lovforslaget"), og muligheden for at afgive bemærkninger hertil.

1. CarbonCuts' bemærkninger

1.1 Overordnede bemærkninger

CarbonCuts er positiv over for de forelagte ændringsforslag og vurderer, at ændringsforslagene kan have en positiv effekt på udviklingen af CO₂-lagringsprojekter.

CarbonCuts finder imidlertid ikke, at Lovforslaget i nødvendigt omfang sikrer rammerne for udvikling og gennemførelse af CO₂-lagringsprojekter.

Lovforslaget omfatter således ikke ændringsforslag til maksimal sagsbehandlingstid for Energistyrelsen for ansøgning om lagringstilladelse.

Nedenfor under pkt. 1.2 er CarbonCuts fremkommet med bemærkninger vedrørende definitionen af et "CO₂-lagringsprojekt".

Under pkt. 1.3 er CarbonCuts desuden fremkommet med et forslag til *ændring* til Lovforslaget, som vedrører arealreservation i form af byggelinjer i CO₂-lagringsprojekter.

1.2 Konkrete bemærkninger til Lovforslaget:

- *Definition af "CO₂-lagringsprojekter" mv.*

Der henvises i Lovforslaget til "CCS-projekter", "CO₂-lagringsprojekter" og "CO₂-lagring på land".

Det fremgår af Lovforslagets side 10 (Indledning), at projekter for "CO₂-fangst, -rørtransport- og -lagring" samlet kaldes for "CCS-projekter".

Det er imidlertid ikke tydeligt, hvorvidt begreberne – og dermed Lovforslaget – omfatter alle faser og alle aktiviteter forbundet med lagring af CO₂ i undergrunden.

Det bedes således bekræftet, om *"CCS-projekter"*, *"CO₂-lagringsprojekter"* og *"CO₂-lagring på land"* omfatter alle faser og alle aktiviteter i forbindelse med lagring af CO₂, herunder alle aktiviteter, som foretages i henhold til en efterforskningstilladelse, og således ikke kun omfatter aktiviteter, som forudsætter en lagringstilladelse, og som relaterer sig til den direkte *lagring* af CO₂.

1.3 Forslag til ændringer til Lovforslaget:

Byggelinjer for anlæg, lokale rørledninger mv:

Indledning

Ved Lovforslagets § 2, nr. 1, foreslås tilføjet nyt kapitel 2b i lov om rørført CO₂ om byggelinjer, hvorefter Klima-, energi- og forsyningsministeren ("KEFM") kan pålægge byggelinjer for rørledningsanlæg når det er nødvendigt for at sikre gennemførelsen af rørledningsanlæg med henblik på at friholde et areal til fremtidige CO₂-transport- og lagringsprojekter.

Det fremgår af Lovforslagets side 22, pkt. 3.4.2 (KEFM's overvejelser), at byggelinjer vurderes at have en stor tidsbesparende effekt, hvilket vil kunne få afgørende betydning for især udrulning af rørinfrastrukturen, idet projekterne vil kunne planlægges effektivt, herunder at f.eks. rørledninger vil kunne placeres optimalt.

CarbonCuts er enig i KEFM's overvejelser.

Det er imidlertid CarbonCuts' erfaring, at det er mindst lige så vigtigt, at der indsættes tilsvarende hjemmel i undergrundsloven til pålægning af byggelinjer i CO₂-lagringsprojekter for anlæg/udstyr over jord, fx modtagefaciliteter, mellemlager, brøndpladser, inkl. brønde mv. samt "lokale rørledninger".

Som det fremgår af side 10 i Indledningen til Lovforslaget, er projekterne, herunder CO₂-lagringsprojekter, *"... ofte store og komplekse og med en stram tidsplan, hvorfor selv små forsinkelser kan have afgørende betydning for projekternes gennemførelse og bidraget til 2030- klimamålet..."*

Hertil er det vigtigt at påpege, at et CO₂-lagringsprojekt udgør én helhed, hvilket dels betyder at samtlige anlæg, brønde, rørledninger m.v. skal samkoordineres, dels at projektet ikke kan gennemføres hvis bare ét element, fx et mellemlager, mangler.

I den forbindelse er det CarbonCuts' vurdering, at pålægning af byggelinjer for anlæg/udstyr over jord, jf. ovenfor, vil bidrage væsentligt til gennemførelse af et CO₂-lagringsprojekt, herunder til overholdelse af de stramme tidsplaner, som CO₂-lagringsprojekter er underlagt.

Ligeledes vil pålægning af byggelinjer medvirke til, at projektet gennemføres på den mest optimale måde rent kommercielt, sikkerhedsmæssigt, teknisk, landskabsmæssigt mv.

Egnede lokaliteter

Adgang til egnede lokaliteter til anlæg/udstyr over jord er en helt afgørende forudsætning for udvikling og gennemførelse af et CO₂-lagringsprojekt med alle dets bestanddele.

Adskillige parametre gør sig gældende ved vurderingen af en lokalitets egnethed. Vurderingen vil variere afhængig af, hvad lokaliteten skal anvendes til.

Det er bl.a. afgørende, at de logistiske forhold er optimale og at eksempelvis modtagefaciliteter, mellemlager og brøndpladser placeres optimalt i forhold til modtagelse af CO₂ fra enten skib, tog eller lastbil, men også i forhold til allerede etablerede lokaliteter og disses indbyrdes forbindelse i form af rør og tilhørende infrastruktur, fx jernbane-og vejnet samt havne.

De logistiske forhold er ligeledes afgørende for projektets kommercielle succes.

Derudover skal det vurderes, hvorvidt den privatretlige og den offentligretlige regulering tillader anvendelse af lokaliteten til CO₂-lagring.

Særligt reguleringen af natur-og dyrelivet medfører, at flere arealer ikke kan anvendes som lokaliteter til CO₂-lagring, men også regulering af sikkerhedsafstande, fx til boligbebyggelse, udelukker lokaliteter.

Ved etablering af brøndpladser til injektions- og monitoringsbrønde, kræves desuden den rigtige geologiske struktur.

Alene på baggrund af ovenstående forhold er det således begrænset - og færre end man umiddelbart kunne forvente - hvor mange egnede lokaliteter, der findes indenfor et licensområde,

Dertil kommer, at der kan opleves modstand mod eller usikkerhed omkring CO₂-lagring fra lokalbefolkningen eller lokale foreninger.

Dette kan medføre tilbageholdenhed fra grundejere, f.eks. til at give tilladelse til nedlægning af rør ("lokale rørledninger) på deres ejendomme eller salg/leje af del af en grundejers ejendom, fx til etablering af en brønd.

Kombinationen af ovenstående forhold, som kun er et mindre udsnit af den kompleksitet, der gør sig gældende for CO₂-lagringsprojekter, medfører, at der reelt set kun findes få lokaliteter, som kan anvendes til placeringer af anlæg, brønde mv.

Adgang til egnede lokaliteter & pålægning af byggelinjer

Det er CarbonCuts' erfaring, at det er vanskeligt at sikre sig adgang til de egnede lokaliteter.

Enten vil grundejerne slet ikke sælge eller udleje deres ejendom, eller grundejerne ønsker en pris for deres ejendomme, som væsentligt overstiger markedsprisen, bl.a. fordi grundejerne er bevidste om, at der kun er få egnede lokaliteter, og/eller at der er konkurrence om arealerne.

I denne situation er det nødvendigt at ekspropriere den pågældende lokalitet/ejendom.

Ved pålægning af byggelinjer vil der bl.a. opnås sikkerhed for, at den udsete lokalitet ikke bebygges, eller sælges til tredjemand, som vil udvikle ejendommen, fx til boliger eller klimaprojekter, inden der kan ske ekspropriation.

Planlægningen af CO₂-lagringsprojektet kan således fortsætte, og der skal ikke anvendes tid og ressourcer på at undersøge andre egnede lokaliteter.

Dertil kommer, at det må forventes at være mere byrdefuldt at blive eksproprieret hvis grundejeren fx netop har opført en tilbygning end hvis tilbygningen ikke var opført (som resultat af byggelinjer).

Værdispildshensyn taler således også her for at pålægge en ejendom byggelinjer.

Herudover vil et salg af en egnet lokalitet til tredjemand, og evt. en udvikling heraf til et klimaprojekt eller til boliger, kunne medføre, at rimelighedskravet ved ekspropriationen af fast ejendom, ikke anses som opfyldt.

Konkret for de "lokale rørledninger", som ikke er omfattet af lov om rørført CO₂, vil der være helt tilsvarende fordele som ved etablering af rørledningsanlæg; Der vil opnås en tidsbesparende effekt, hvilket vil kunne få afgørende betydning, idet projekterne vil kunne planlægges effektivt og rørledninger placeres optimalt.

De "lokale rørledninger" vil typisk løbe over flere kilometer og gennem adskillige matrikler.

Sammenholdt med, at der kun er få egnede lokaliteter for anlæg, brønde mv., jf. ovenfor, vil der også kun være tilsvarende få arealer, som kan anvendes til nedlægning af "lokale rørledninger".

Dertil kommer, at rørledningsanlæg (som Lovforslaget positivt omfatter) først endeligt kan placeres når den endelige placering af modtagefaciliteter, mellemlager og brøndpladser i et CO₂-lagringsprojekt er fastlagt.

Arealreservation på baggrund af en lokalplan

Der findes hjemmel i planloven til at en kommune kan foretage arealreservationer.

Det er imidlertid vigtigt at påpege, at sådanne arealreservationer forudsætter en vedtaget lokalplan, hvor der er udpeget konkrete arealer, som reserveres - i dette tilfælde til egnede lokaliteter til CO₂-lagring.

Vedtagelsen af en lokalplan kræver imidlertid, at lokaliteterne er kendte og at der foreligger detaljerede planer for det samlede CO₂-lagringsprojekt.

Udarbejdelsen og vedtagelsen af en lokalplan tager cirka 12-18 måneder (forudsat der ikke sker påklagelse, som kan have opsættende virkning).

På tidspunktet, hvor der således ville blive vedtaget en lokalplan, som indeholder reservationer af de egnede lokaliteter til CO₂-lagringsprojekter, vil der således allerede være gået minimum 1,5 år fra lokaliteten er vurderet egnet.

På de 1,5 år (som er et minimum) vil de egnede lokaliteter kunne være bebygget og ændret af ejeren selv eller eksempelvis solgt til tredjemand, som er gået i gang med at udvikle ejendommen, fx til boliger eller klimaprojekter.

Arealreservation på baggrund af en lokalplan er således ikke et effektivt værktøj til at sikre sig, at de egnede lokaliteter ikke bebygges eller sælges til tredjemand. Det er CarbonCuts' vurdering, at der er brug for arealreservation allerede når lokaliteten er vurderet egnet og det konstateres, at grundejeren ikke ønsker at sælge ejendommen.

Arealreservation i form af byggelinjer - som det foreslås indført for rørledningsanlæg, jf. Lovforslaget - kan derimod sikre, at de egnede lokaliteter ikke sælges, udvikles eller bebygges på en måde, som vanskeliggør ekspropriationen.

Derudover er det væsentligt at fremhæve, at en ekspropriationssag på baggrund af en lokalplan, kan igangsættes så snart lokalplanen er vedtaget.

Arealreservation på baggrund af en lokalplan vil tilsvarende gælde for de udpegede lokaliteter så snart lokalplanen er vedtaget.

Dermed kan arealreservation på baggrund af en lokalplan vise sig at have en begrænset eller ingen betydning såfremt de egnede lokaliteter eksproprieres i umiddelbar forlængelse af lokalplanens vedtagelse.

Det forslås på denne baggrund, at Lovforslaget udvides til at omfatte arealreservation i form af byggelinjer for anlæg/udstyr over jord, fx modtagefaciliteter, mellemlager, brøndpladser, inkl. brønde mv. samt "*lokale rørledninger*".

David Lund Hansen

Fra: Maria Bjørklund <MBJ@da.dk>
Sendt: 29. oktober 2025 12:23
Til: Energistyrelsens officielle postkasse
Cc: Theis Dekkers Gjedsted
Emne: Udenfor: Ekstern høring: Udkast til lovforslag til fremme af projekter om CO2-fangst, -rørtransport og -lagring, frist den 18. november 2025 kl. 12
Vedhæftede filer: Høringsliste.pdf; Signaturbevis.txt

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

J nr. 2025 – 12147

Til Energistyrelsen

Vi takker for muligheden for at besvare ovenstående høring.

Dansk Arbejdsgiverforening har ingen bemærkninger hertil.

Med venlig hilsen

Maria Bjørklund
Administrativ koordinator

Vester Voldgade 113
København V
Direkte +45 33 38 92 84
Mobil +45 29 20 02 84
Mail mbj@da.dk
Web da.dk

Denne mail er tilsigtet en bestemt modtager og kan indeholde fortrolige oplysninger. Er du ikke den rette modtager, beder vi dig om at orientere os ved at besvare denne mail og derefter slette den. Det er ikke tilladt at beholde, kopiere, videresende eller bruge oplysninger fra denne mail, hvis du ikke er den rette modtager.

Fra: Theis Dekkers Gjedsted <tdgj@ens.dk>
Sendt: 28. oktober 2025 12:14
Til: Theis Dekkers Gjedsted <tdgj@ens.dk>
Emne: Ekstern høring: Udkast til lovforslag til fremme af projekter om CO2-fangst, -rørtransport og -lagring, frist den 18. november 2025 kl. 12

Til høringsparterne på vedhæftede høringsliste

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energistyrelsen har med henblik på høring af offentligheden dags dato sendt udkast til lovforslag om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rørført transport af

CO2, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljøvurdering, lov om vandløb og lov om skove i høring.

Høringsdokumenterne kan findes på høringsportalen via følgende link: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/70599>

Eventuelle høringssvar skal være modtaget **senest den 18. november 2025 kl. 12.**

Høringssvar bedes sendt til ens@ens.dk med kopi til Theis Dekkers Gjedsted på e-mail: tdgj@ens.dk, med angivelse af journalnummer 2025 - 12147.

Med venlig hilsen / Best regards

Theis Dekkers Gjedsted

Specialkonsulent
CCS

Mobil / Cell +45 33 95 09 29
E-mail tdgj@ens.dk

Energistyrelsen

Danish Energy Agency - www.ens.dk

- part of The Ministry of Climate, Energy and Utilities

Energistyrelsen er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside <https://ens.dk/om-os/energistyrelsens-behandling-af-personoplysninger>

Fra: Søren Storm <ssto@fjernvarmefyn.dk>
Sendt: 12. november 2025 10:15
Til: ens@ens.dk
Cc: tdgj@ens.dk
Emne: Høringssvar - journal nummer 2025 -12147-Høring over forslag til Lov om ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, mv.

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Journalnummer 2025 - 12147

Kære Theis

Der takkes for muligheden for at afgive høringssvar til høring af lovforslag om tiltag til fremme af projekter om CO2-fangst, -rørtransport og -lagring.

Fjernvarme Fyn vil gerne kvittere for, at der tages skridt til at fremme smidigere myndighedsbehandling af CO2-fangst- rørtransport-, og lagringsprojekter.

Det er vigtigt at rammevilkårene understøttes, således det bliver muligt at realiserer CO2-fangstprojekter der kan bidrage til indfrielsens af klimalovens målsætninger. For Fjernvarme Fyn er det centralt at der her ses på myndighedsprocesserne på tværs af værdikæden og på tværs af myndigheder.

Med venlig hilsen

Søren Storm
Strategisk konsulent
Telefon: 24 81 92 85
ssto@fjernvarmefyn.dk

Havnegade 120
5000 Odense C
Telefon: 65 47 30 00
www.fjernvarmefyn.dk

FJERNVARME FYN

Fra: Mikkeline Bernbom <mb@frinet.dk>
Sendt: 18. november 2025 09:10
Til: Energistyrelsens officielle postkasse
Cc: Theis Dekkers Gjedsted
Emne: journalnummer 2025 - 12147, Foreningen af Rådgivende Ingeniører

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Kære Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energistyrelsen,

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lovforslag til fremme af projekter om CO2-fangst, -rørtransport og -lagring.

Arbejdet med energi- og klimapolitik, implementeringen af denne samt sammentænkning af energi- og klimasektoren varetages af FRI's Energi- og Klimaudvalg. Udvalget har som formål at bidrage til, at den grønne omstilling af energi- og klimasektoren i Danmark foretages på et velfunderet teknisk og samfundsøkonomisk grundlag.

Vedlagte høring omhandler eller modarbejder ikke ovennævnte formål.

FRI har derfor ingen bemærkninger til høringen.

FRI står for uafhængig rådgivning, til offentlige og private instanser i Danmark og udlandet.

FRI har videnbaserede meninger om samfundsudviklingen og arbejder for at påvirke denne i en bæredygtig retning.

Med venlig hilsen,
Mikkeline Lysberg Bernbom
Juniorkonsulent

M: +45 35 25 37 49

T: +45 35 25 37 37

E-mail: mb@frinet.dk

Besøgsadresse Postadresse

Industriens Hus Vesterbrogade 1E, 3. sal

København V 1620 København V

Workshop/konference: Jordhåndtering i DK – business as usual?

Kom med til en dag med gode drøftelser og debat på tværs af fagskel og interesser med deltagelse af både kommuner, regioner, rådgivere, entreprenører, laboratorier, naboer/øvrige interessenter, jordmodtagere og bygherrer/producenterudviklere. Læs mere her.

Jordhåndtering i Danmark - business as usual? - 17. november

Foreningen af
Rådgivende Ingeniører
FRI